

**“Biyometrik Yöntemlerle Kimlik Doğrulama Sistemi”nin
HEM YÜRÜTMESİ DURDURULDU,
HEM DAYANAK MADDENİN ANAYASA MAHKEMESİNE
GÖNDERİLMESİNE KARAR VERİLDİ**

Kişisel veri kavramının dünyada kabul gören tanımının yapıldığı 1995 yılında yayınlanmış olan 95/46/EC numaralı Avrupa Birliği direktifine göre kişisel veri, “*Kim olduğu belli veya belirlenebilen bir gerçek kişiye ait tüm bilgilerdir.*”

Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından arka arkaya yapılan uygulama ve düzenlemelerle; kişisel verilerin önemli bir parçası olan sağlık verileri öğrenilmeye, toplanmaya, depolanmaya çalışıyor. Bu nedenle sağlık gündemini ağırlıkla kişisel sağlık verileri tartışılıyor.

**SAĞLIK BAKANLIĞI; “SAĞLIK NET 2”İSİMLİ BİLGİSAYAR PROGRAMIYLA,
SGK; “MEDULA” SİSTEMİYLE
KİŞİSEL SAĞLIK VERİLERİNİ, HUKUKA AYKIRI OLARAK TOPLUYOR!**

İlk kez 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Sağlık Bakanlığı tarafından kişisel sağlık verilerinin toplanması gündeme gelmişti. Bu vesileyle Bakanlığın bu verileri (herhangi bir hukuki düzenleme olmadığı halde) uzun zamandır zaten topladığı açığa çıkmıştı.

14 Şubat 2013 tarihinde Anayasa Mahkemesi, “663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 47. maddesinde yer alan; *Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşların her türlü sağlık verisini toplama, işleme, paylaşma, kamu ve özel ilgili bütün kişilerden bu bilgileri isteme yetkilerini içeren ilk üç fıkrasını iptal ettiğini açıkladı.*

12 Temmuz 2013 tarihinde bu kez 6495 sayılı Torba Yasa ile, Anayasa Mahkemesi tarafından hukuka aykırı bulunan hüküm, noktası-virgülü dahi değiştirilmeden aynen yasalaştı!!! (*Sağlık Bakanlığı’nun uygulama ve icraatları, hukuki değerlendirmeler ve yargı kararlarına ilişkin ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linklerden ulaşabilirsiniz.*)

SGK da -yine hukuki bir altyapısı olmadığı halde- MEDULA sistemi üzerinden sağlık verilerini topluyor.

Anlaşıldığı kadarıyla sadece toplamakla, depolamakla kalmıyor. Çünkü çok değil kısa bir süre önce SGK’nın topladığı sağlık verilerini, 65bin milyon bedelle özel sigorta şirketlerine satması, Sayıştay raporlarına konu olmuş, bu vesileyle kamuoyu tarafından da öğrenilmişti¹ SGK’nın sağlık verilerinin satışını kolaylaştıracak hukuki hazırlıklar yapması da, yani zaten yapmakta olduğu işlere sonradan hukuki altyapı hazırlaması da, yine güncel konulardan biri.

**SGK; toplayıp sattığı sağlık verilerinin yanı sıra,
KİŞİSEL VERİLERİN ÖNEMLİ BİR ÇEŞİDİ OLAN “AVUÇ İÇİ TARAMA”
YÖNTEMİNİ ZORUNLU KILDI**

SGK; toplayıp sattığı sağlık verilerinin yanı sıra, kişisel verilerin önemli bir çeşidi

¹<http://www.buguntv.com.tr/sgk-hasta-bilgilerini-65-bin-tlye-satmis-video-7366>

<http://www.milliyet.com.tr/sgk-kisisel-saglik-bilgilerini-72-milyon-tl-ye-satti-mi/ekonomi/ekonomidetay/18.01.2013/1657015/default.htm>

<http://www.sgk.com.tr/1090-Haber1-75-milyonun-saglik-verilerinin-satisi-tam-gaz--devam-ediyor.html>

olan “avuç içi tarama” yöntemini, daha doğru ifadeyle “*Biyometrik Yöntemlerle Kimlik Doğrulama Sistemi*”ni devreye soktu.

SGK, sözleŐme imzalayarak hizmet satın aldığı özel sağlık kuruluŐlarına, 01.12.2013 tarihinden itibaren “*Biyometrik Yöntemlerle Kimlik Doğrulama Sistemi*”ni yani avuç içi tarama yöntemini kullanmalarını, aksi halde zel Hastane tarafından SGK’lı hastaya sağlık hizmeti sunulmuŐ olsa da, bir ödeme yapılmayacağını açıkladı.

1 Aralık 2013 tarihinden itibaren, özel sağlık kuruluŐlarına baŐvuran SGKlı Hastaların sadece iki seçeneği vardı; ya bu sisteme kendini (avuç iini) tanıtacak ya da sağlık hizmeti karŐılıęında cebinden ödeme yapacak!?

Tıpkı Sağlık Net 2 sistemine karŐı itirazlarımızı ifade ederken söylediğimiz gibi; Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından özel sağlık kuruluŐlarına baŐvuran hastalardan talep edilen biyometrik veriler, Anayasa’nın 20. Maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları SözleŐmesi’nin 8. Maddesinde düzenlenen, ‘*zel hayatın gizliliği*’ ilkesinin mutlak koruması altındadır.

Anayasanın 20. maddesinin sonuna eklenen fıkraya göre de “*Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kiŐinin açık rızasıyla iŐlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*” Biyometrik kimlik doğrulama yönünden de ortada ne “rıza” ne de “kanuni düzenleme” bulunmadığını, yani Anayasa’nın 20. Maddesine açık aykırılık olduğunu yineleyelim.

SGK’nın söz konusu düzenlemesi Türk Tabipleri Birliği tarafından yargıya taŐındı. Bu nedenle İstanbul Tabip Odası, bireysel bir baŐvurudan hareketle dava aımayı benimsedi.

DANIŞTAY 15. DAİRESİ, HEM İŐLEMİN YÜRÜTMESİNİ DURDURDU, HEM DAYANAK MADDENİN İPTALİ İÇİN ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURULMASINA KARAR VERDİ.

Emekli ğretmen olan baŐvurucumuz, SGK ile anlaşması bulunan özel bir hastanesi roloji servisine baŐvurmuŐ, kendisine sağlık hizmeti alabilmesi için öncelikle “elini/avuç iini okutması gerektiği” söylenmiŐtir.

BaŐvurucu yanında bulunan ehliyet, nüfus cüzdanı ve ğretmen kimliğini göstererek, kendisinin kim olduğunu, keza SGK kapsamında sigortalı olduğunu açıkça belgelediği halde; “*biyometrik kimlik doğrulama sistemine kendisini tanıtması yani avuç iini okutmaması halinde muayenesinin yapılmayacağı*” belirtilmiŐtir.

Bu nedenle açtığımız dava sonucunda Danıştay 15. Dairesi;

*Biyometrik yöntemler, ölçülebilir fizyolojik ve bireysel özellikleri aracılığıyla gerçekleŐtirilen ve otomatik Őekilde doğrulanabilen kimlik denetleme tekniklerini ifade etmektedir. Biyometrik yöntemler arasında parmak izi tanıma, el geometrisini tanıma, iris tanıma, yüz tanıma, retina tanıma, DNA tanıma gibi yöntemler bulunmaktadır. **Bu yöntemler kullanılarak bireyin kimliği tespit edilebileceğinden bireyin biyometrik yöntemler kullanılarak kiŐilięinin belirlenmesini sağlayan parmak izi, avuç içi geometrisi, retinası gibi kendine has özellikleri kişisel veri olup Anayasamızda ki kişisel verilerin korunması hakkı çerçevesinde koruma altındadır.***

Bu durumda kişisel veri niteliğinden olan biyometrik verileri toplama ve işlemenin kapsamı, koşulları ve verilerinin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla belirlenmeksizin biyometrik usullerle veri toplanmasına olanak veren düzenlemelerin dava edilen kısımlarında hukuka uyarlık bulunmamaktadır”

gerekçesiyle yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

Hatırlanacağı gibi SES tarafından açılan davada da, aynı gerekçelerle yürütmenin durdurulmasına karar verilmişti. Ancak aktardığımız bu davada Mahkeme, yürütmenin durdurulması kararının yanı sıra, **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun “sağlık hizmetlerinden yararlanma şartları” 67. maddesinin 3. fıkrası²nda yer alan “biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulamasının yapılması” ibaresinin Anayasa'nın 2., 13. ve 20. maddesine aykırı olduğu sonucuna ulaşmış ve bu nedenle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.** Danıştay 15. Dairesi'nin gerekçeleri de, Anayasa Mahkemesine başvurma kararı da son derece önemli bir gelişmedir.

Son olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü'nün 8.11.2014 tarihli “duyuru”su ile; *Danıştay 15. Daire tarafından verilen kararlar nedeniyle biyometrik kimlik doğrulama sistemi kullanılmaksızın MEDULA sisteminden provizyon alınabileceğini ilan ettiğini ve uygulamanın - şimdilik- durdurulduğunu belirtelim.*

12.11.2014
İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu

² MADDE 67

SAĞLIK HİZMETLERİNDEN YARARLANMA ŞARTLARI

Ayrıca genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmeleri için sağlık hizmet sunucularına başvurduklarında acil haller hariç olmak üzere (acil hallerde ise acil halin sona ermesinden sonra); (Ek ibare: 6283 - 1.3.2012 / m.1) “biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulamasının yapılması ve/veya” nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport veya Kurum tarafından verilen resimli sağlık kartı belgelerinden birinin gösterilmesi zorunludur.